

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 allér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Székely álláspont.

Székelyudvarhely, jan. 21

Elkövetkezik mihamar az ideje, hogy Udvarhelyvármegye közönségének is meg kell nyilatkoznia az országos politika irányai felől. Nincs kétségünk benne, hogy megnyilatkozása a székely öserő és szabadságszeretetet büszke kifejezése fog lenni. Ezt a vármegyét kötelezi egyrészt az a hivatás, mely minden magyar vidékre ráhárul, hogy a nemzeti eszményeket fenntartsa, fejlessze a kozmopolitikus közömbösséggel, vagy az idegen állameszmék behatolásával szemben. Másrészt kötelezi ezt a vármegyét a saját külön multja is, hogy következtelen ne legyen ahhoz a történelemalkotó munkához, mely a székely közszabadságokat innen, e megye területéről védte, szabályozta és vezette törvényhozással, bölcs kormányzással, hadakozásokkal, s folyton megújuló és szívós társadalmi ellenállásokkal. Ehhez a multbeli szerepünkhöz méltóknak kell lennünk jelenben is, jövőben is.

Mondjuk, nem kételkedünk benne, hogy az országos politikában való állásfoglalásunkkal megfrissítjük a székely voltunkra való büszkeség jogcímét. Hogy mégis ez állásfoglalás tartalmasága és határozottsága érdekében felszólalunk, ennek különös oka van. Beledobtak ugyanis az országos politika sokfelé riadó hangzavarába olyan jelszót, ami látszólag nem áll közel a politikához. Inkább a kormányzat strukturáját, mechanikus gépezetét látszik érdekelni, mint a

kormányzat országirányító, benső szellemét. Szóval, nem annyira politikai a színezete, s bizonyos közömbösség álarca lapul rajta az aktuális politikai kérdésekkel szemben. Ez a közömbössége pedig a közvéleményre is olyan hatást akar ráigézni, hogy kevésbé éles legyen iránta a figyelem, s úgy lehessen belopni e jelszó megvalósítását, a lankadt figyelem álmos tekintete előtt, megmagyarázatlanul és a jóhiszeműség félrevezetésével.

Éppen azért szólalunk fel tehát, hogy állásfoglalásunk ez álorczás, e szenteséget hazudó jelszóval szemben is tökéletes legyen. Ezzel szemben is érvényesítsük a közszabadságok szeretében felnőtt, s a társadalmi ellenállások szívósságára figyelő felfogásunkat.

Mert a közigazgatás államosításáról van szó, ami pedig súlyosan érdeklí úgy a közszabadságokat, mint a magyar társadalom történelmi alapon való képződését. Nem közömbös és nem másodrangú politikai kérdés ez. Nem célszerűségi szempontok, s nem a közigazgatás elvont fogalmának a szempontjai az irányadók ennek megítélésénél, hanem Magyarország közjogi egyénisége, s nemzeti kialakulása kerül itt kérdésbe.

A közigazgatás államosítása alkotmányunk évezredes intézményét, az önkormányzatot döntendő romba, s helyette nem adna mást, csak szoros hivatali szervezetet, alárendeltséget és elszigeteltséget. Ez a dolog lényege, semmi egyéb. Aminek alapjain évezredekig nyugodott és fejlődött közjogi egyéniségünk, az nyomtalanul és ellenérték nélkül tűnne el közéletünkben. Meg

kell jegyeznünk ezt minden időkre magunknak. Meg kell tehát azt is jegyeznünk, hogy nemcsak akkor van szükségünk az önkormányzatra, mikor alkotmányunkat veszedelem környékezi, hanem akkor is, ha nincs körülöttünk semmi veszedelem. Mert ami alkotmányunk alapjával szolgál, azt ki nem huzhatjuk magunk alól, hogy meg ne ingassuk magunk alatt a talajt. Ha pedig mégis erre a megínogásra vágyik a könnyelműségünk, hát biztosak lehetünk róla, hogy itt, idegen népek és hatalmi felfogások áskálódásai között mindig lesz, aki meggyengült alkotmányunkra rátenyerelni kíván. Ha tehát nincs is veszedelem körülöttünk, ezt az állapotot is önkormányzatunk épsége tarthatja fenn, s mindjárt lesz veszedelem, ha kiküszöböljük alkotmányunkból az önkormányzatot.

Hiszen az önkormányzatban a szellem, az évezredes magyar felfogás és szerveződés az a láthatatlan öserő, ami ezt az intézményt örökös hivatásává teszi. Nem ez intézmény külsőségei, hanem benső törvényei, megszokásai, jogérzései. A helyi közületeknek olyan alakulása az önkormányzat, melynek mind megvan a saját hagyománya, önérzete, s ez a lélek átívódik minden utódra, aki részese lesz az önkormányzatnak. És ebben a lélekben a saját hagyomány és önérzet a másokkal való versenyzés vágyával igyekszik érvényesülni, kiválni, a többi önkormányzatok előtt példával szolgálni. Természetes dolog, hogy az ilyen kiemelkedés csak az önkormányzatokat összekötő közös nemzeti eszme felé történhetik, mert másnemű törekvések a

Székely nyelvészet.

— Irta *Fület Sz Lajos.* —

14. *Olyan, mint a bodosi szekér.*

Ezt a közmondást az olcsó és a rossz portékáról mondják. Bodosnak ugyanis különös mestersege a szekérgyártás, éppen mint Korondnak, vagy Csikmadarasnak a fazék csinálás. Azért mondják:

Ez a falu Madaras,
Hol a pap is fazakas!

Elég az hozzája, hogy Bodoson a szekereket nem szokták vasrészekkel ellátni s így olcsón adják ugyan, de nem is tartósak. Olcsó husnak hig a leve...

* * *

15. *Bébirós, mint Török Pál Tibódban.*

Tibód falu Székelyudvarhelytől egy órányira, a Küküllő jobb partján fekvő község. Ebben a faluban — közbevetőleg legyen mondva — 1855-ben 800 darab római érmet találtak a római császárság korából. (Lásd Vass J. „Erdély a rómaiak alatt” című munkájának 152. lapját.) Dehát Tibód nem annyira ezért nevezetes, hanem inkább arról, hogy az udvarhelymegyei előkelő Török-család ebben a falucska-ban is birtokolt. Ennélfogva természetesen a kis község belső ügyeibe is jelentékenyen befolytak. Talán befolytak még akkor is, mikor a birtoklási viszony megszűnt. Éa legalább így fogom fel ennek a közmondásnak értelmét.

* * *

16. *Kézvel-lábbal dolgozik, mint a siklódiak.*

Siklódon ugyanis az a szokás, hogy a férfiak

tánc közben meg fogják a felső lábszárukat és sajtóságon — mint a székelyek mondják — kacskaringósan mozgatják.

Eszembe jő az egyszerű francziskanus fráter, aki kíváncsiságból megjárta Rómát és Olaszország sok más nevezetességét Mikor aztán haza került, jóízűen beazélte el kalandjait.

— Hát a taliánokkal, hogyan tudtal értekezni? Kérdezték a magyarnyelven kívül mást nem tudó frátertől.

— Hát amit nem tudtam megmondani, megmondtam kézzel-lábbal, mint a siklódiak.

És most a siklódiak tánczáról emlékezve, kitérek egy kissé általában a székely tánczokra.

Hát bizony e téren is meg lehet látni a pusztulást. A székely tánczok egyik karakterisztikus vonása: a rigmusolás (olyan Kriza „Vadrózsák”-beli tánczversek) részint kiveszében van, részint durva, kétértelmű, sőt trágár módon jelentkezőnek, úgy hogy még az erősebb idegzetű férfitársaságban is nehéz volna azokból szemelvényeket nyújtani.

A mult század elején Ferencz császár és neje Károlina (kiről elnevezték a kolozvári Károlna kórházat) Erdélyben utaztak. Felvinczen is (akkor még Aranyosszék főhelye volt) keresztül vitt az utjuk s míg lovakat váltottak, nagy kísérettel meglátogattak egy székely tánczot, hol az egyik legény a táncz ritmusa mellett a rigmust is kivágta:

Bort iszom én nem vizet
S Ferencz császár megfizet!

Nagy derűtséget okozott ez a rögtönzés; aztán hogy a hőse ne legyen kénytelen vizet inni, 1 drb arany borraival nyomta meg a markát.

De nemcsak a verselések ritkulnak, hanem pusz-

tul maga az eredeti táncz is. A büszke *jártatás*, a *fürge ugratás*, a *vidám forgatás*, a *hires csürdöngölő* helyébe holmi sváb cepperlik, német valzer-fordulatok lépnek. Az eredeti csürdöngölőről eddig megjelent leírások (Jókai) teljesen téves képet nyújtanak.

Szükséges volna tehát, hogy az arra hivatottak összegyűjtsék a Székelyföld egyes vidékein a még fennmaradt tánczadallamokat is.

* * *

17. *Megadta a módját, mint Pap Jánosné a májasnak.*

Mint hogy ezt a közmondást különösen Székelyudvarhelyen emlegetik, valószínűnek látszik, hogy Pap Jánosné asszony is udvarhelyi volt. Ugy történt a dolog, hogy Pap Jánosné nagyon megsóván a májast, teljesen élvezhetlenné tette s ennél fogva a székely humor mindig odavágja az ételkészítést elhamarkodó gazdasszonyok: Megadta a módját, mint Pap Jánosné a májasnak.

(Folytatása következik)

Virág — szerelem.

*Egy virágot adtál nekem,
Emlékszel-e kis angyalom?
Azt azóta mindig-mindig
Szivem fölött hordozgatom.
A kis virág egykor szép volt,
De már eltűnt minden éke:
Te is akkor úgy szerettél —
S most — mindennek vége — vége...*

— r — r.

KRONIKAS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, jan. 22.

Lássunk tisztán.

Megállapítható a magyar közélet jellemzőjeként, hogy ez a nemzet gazdasági válság sodrába került. Akaratunk és önálló fejlődésre való vágyunk ellenére egyik világhatalom sorsához láncolódtunk. Az a világhatalom versenyezni akar más hatalmakkal, s ez a verseny a mi hozzájárult nemzetünket is erején tül áldozatokra kényszeríti. Tengerek millióit kell kiizzadnunk, s ama világhatalom egységes megnyilatkozása végett tünnünk kell, hogy kulturánkra, egyenlőségünkre, gazdasági berendezkedésünkre teljesen ráfeküdjék azon hatalom nivellizáló hatása. Hogy tehát így beivadjunk a világhatalom egységébe, valami alárendelt vonatkozásban, az örökös szolgáltatások folyamatában, s az ezek miatt magunk közt is folyton fokozódó igények kielégítésében.

többi önkormányzatra idegenek, közömbösek és így érdem nélküliek lennének, s elismerést nem hozhatnának. Így viszi bele a saját külön hagyományát és önérzetét minden önkormányzat a nemzeti élet fejlesztésébe. A legtermészetesebb versenyérzettel így fejlődik ki az önkormányzatok útján a nemzet mindenüvé ható, minden világháramlatra kellően módosuló, vagy ellenálló szervezete.

Ilyen élő, létkető szervezetből a közigazgatás munkáját kikapcsolni és államilag központosítani nem szabad. Ha megtennék, akkor azt az élő és létkető szervezetet munkátlanosságra, tétklenségre kárhoztatnák. A nemzeti fejlődés érdekében való verseny módjait, tereit és eszközeit vennék ki a kezéből. Vajjon szüksége van-e a nemzetnek ilyen elhalásra, csak azért, hogy állami gépezet mesterségesen végezze azt, amit a nemzet lélekéből csinált? És vajjon éppen most olyan biztos-e Magyarország élete, hogy lélek nélküli gépezettel úgy dolgozzák meg ez élet viszonyait, ahogyan az állam élén álló, idegen érzésű hatalom akarja? Nem; az ilyen veszedelmekbe belemennünk nem szabad!

Gondoljuk el azt is, hogy Magyarország intelligenciájának javarésze a hivatalokban dolgozza le életét. E hivatalok és a társadalom közti kontaktus csakis az önkormányzat útján, a társadalomnak a hivatalok munkájába való befolyása révén történik. Elképzelhető, hogy az így meglevő kontaktus mennyi jelentőséges eredménnyel jár abban a tekintetben, hogy a hivatalok intelligenciája közvetlen összeköttetésben van a külső társadalommal; egymást kölcsönösen ellenőrzi, fejleszt; egymással közös eszmények felé törekszik, s a társadalmi bajok eloszlására együtt küzdök. Így a hivatalok intelligenciája otthon van a maga társadalmi környezetében, s a magyar társadalom egységes az ő közvetlen részvételükkel.

Ha már most az önkormányzattól is elvezetik a hivatalokat, ha a tisztviselők egytől-egyik hatalmi alárendeltségtől függenek, akkor egész bizonyosan bekövetkezik, hogy a társadalom és a hivatalok intelligenciája közt az egymásra utaltság, a közvetlenség megszűnik. Lesz egy kaszt a magyar intelligenciának abból a javarészből, amelyik hivatalokba tömörül. A társadalommal szemben közönyös tábor, habár vérünkben való vér is. Ide-oda helyezhető idegenek, kiket a helyi közületek törekvései nem érdekelhetnek, azoknak egész lélekkel oda nem adhatják magukat, s így soha bensőségteljes összeköttetés köztük és a társadalom közt nem létesülhet. És így vész el nemcsak egy-egy vidéki helyen, hanem minden helyen, az egész országban a magyar intelligencia javarésze a társadalomra nézve. Így törné össze a magyar társadalom egységes kiképződését a közigazgatás államosítása.

Ime a kettős kilátás. Egyfelől a nemzeti eszme, a nemzet közjogi egyenlőségének élő, működő szervezete halna el, másfelől a magyar társadalom egysége rombolódnék össze a közigazgatás államosításával. Elég sötét kilátás ez, hogy a feléje való törekvésnek éles figyelemmel ellene álljunk. Amit elmondottunk is, bizonyára elegendő annak belátására, hogy kicsinyes szempontoknak vegyük, ha valaki például a közigazgatás államosításában kényelmet lát a tisztviselőknek nézve. A lényeg az, hogy ez utón szolgáltság és szétzilálódás következik reánk.

Kényelmes szolgáltságot nem ismer az önérzetes ember. Szétzilálódásra nem törekedhetik a jó magyar. Nekünk pedig, ha székelyek vagyunk, önérzetes embereknek és jó magyaroknak kell lennünk.

Bonyi szükséglet, aminek javarésze mind idegen eredetű, nem tud fedezetet kapni a hazai gazdasági örökben. Ezért kerültünk gazdasági válságba. És azért következett ránk a mostani hosszas politikai válság is, hogy a nemzet életosztóne garanciákat kíván a maga gazdasági egyenlőségének szabad és kihasználás alá nem kerülő fejlődésére, viszont a bécsi világhatalom e külön fejlődéstől a maga egységét felti. Tulajdonképpen tehát élethalálharcz folyik két olyan felfogás között, aminek egyformán nagy a nemzetközi vonatkozása. Egyik a nemzeti felfogás, melynek szabad érvényesülése egy nemzet minden képességeit kialakíthatja és a világ tökéletesedésének előmozdítására szolgálhat. Másik a világhatalmi felfogás, mely erőszakolással, mesterkétséggel akar a világ előtt többet és leigazóbb hatást produkálni.

Könnnyű megítélni, hogy melyik felfogás a helyes. A természetes fejlődést mesterkétséggel nem lehet pótolni. Nekünk is természetes fejlődésre van szükségünk, s nem erőszakos kiaknázásra. A nemzeti felfogás tehát, ha meg a nemzet uralkodója áll is ellene, győzelemre és eredményre van hivatva. Ezt meg kellett volna éreznie a mi ugynevezett nemzeti kormányunknak, s ebből az érzésből kellett volna olyan szilárd álláspontra helyezkednie, honnan a nemzetet is biztos kilátásokra irányíthatta, s a királynak is jó tanácsokat adhatott volna. Nem tette; a két nagy vonatkozású eszme, a nemzeti és világhatalmi felfogás között ahiadásokat keresett, s így fölfevesekre adott okot, hogy a nemzet szemben a világhatalmi felfogás mesterkétségét is szabad erőszakolni.

Ime az eredmény: alkotmányos színezettel egy olyan kormány, amelyik kész a nemzeti eszme elnémítására. Hiszen az uralkodó is mindig hangzott, hogy csak alkotmányos megoldást keres a válságra. És az ő vezetése, s meg számos magyar ember szerint ez a kormány is alkotmányos megoldás kifejezője. Holott nincs egy szál embere se a parlamentben, s azzal a kimondott törekvéssel akar embert szerezni, hogy megvásárolja a sajtót és hatalom terrorizálásával befolyasolja a választások eredményét. Alkotmányosság-e ez vajjon? Hiszen azt az alkotmánytan elemeivel ismerős iskolásgyermek is tudja, hogy csak az az alkotmányos, ami a nemzet meggyőződésével egyezik. A meggyőződés pedig lelki, benső tulajdonság; azt megvásárlással és terrorral kiharcolni nem lehet.

Lássunk hát tisztán. Alkotmányos kormányunk nincs, hanem a bécsi világhatalmi felfogás expropriái ülnek a nyakunkon. Nemzeti eszménk van: a ránk zudult gazdasági válság ellenében életosztónunk parancsa kívánja a gazdasági függetlenséget. Az első felfogás emberek törekvését hűsíti és hitvány mesterkedése. A nemzeti eszme a természet örök erejéből fakadt. Válasszunk!...

Két iparfejlesztő.

Csodálatos dolog. Olyan szépen, sokat ígérően hangzott valamikor az iparfejlesztés szava. Mióta azonban Sztérény volt államtitkárunk és tényleges székely diszpolgárunk összehitotta a iparfejlesztésről szóló törvényt, savanyu mosolygással gondolunk a magyar állam által kezdeményezett iparfejlesztésre. Idegen tőke és idegen gyár-vállalatok csaltéke lett a magyar iparfejlesztés jelszava. Hiszen elfogult módon nem perhorreszkáljuk, hogy az idegen ipart például munkájára, mutatába ide hozzánk áttelepítsük. De az áttelepítésből rendszert üzni, a külföldi gyárokat még külföldi lapok apróhirdetéseiben is ide édes-

getni, mégse tarthatjuk olyan munkának, amit dicserni lehessen. S úgy látszik más se tartja ezt dicserendő ideának. Ezért kopott le az iparfejlesztés jelszaváról a népszerűség máza.

Mindazonáltal, hogy a mi Sztérényinknek így sikerült az ipart fejleszteni, azért nagy ember lett belőle. A többi közt most legutóbb is legtöbb érdeklődés feléje fordult, hogy mi lesz vele, ha a nemzeti kormányal együtt bukni kell az ő államtitkárságából. Hogy tisztos nyugdíjat fog kapni, azt senkise tartotta számára elegendőnek. Az nem elég, az nem méltó az ő dus erejű közgazdasági kapacitásához. Versenyezve emlegették a fővárosi nagy pénzüzetek igazgató jelöltjeként. Végre is az egyik nagy bank annyira komolyan lefoglalta a maga részére, hogy saját akvizíciójaként hirdethette, s ezzel sikerült az intézet részvényeit 14 koronával magasabb árfolyamra felvernie.

Igazán meg kell hajolnunk a mindenre óvatos pénzüvilágnak e kitüntető bizalom nyilvánítása előtt. Habár nem tudjuk is megérteni.

Persze ebbe az értelmetlenségünkbe egy lényegtelen vidéki eset játszik bele elharározólag. Éppen itt nálunk esett meg, hogy Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága szellőztetni kezdett valami kétes színezetű iparfejlesztést. Hogy tudniillik itt a környéken „Háziipari Szövetkezet” cége alatt tájékozatlan embereket toborzanak részvényesekül. Tagdíjakat szednek, holott a szövetkezet meg se alakult. De azért van ügyvezető igazgatója, ki jónévű uriemberre hivatkozva, maga személyesen jár körül a toborzásban, részvénygyűjtésben, szóval a háziipar fejlesztésében. A közigazgatási bizottság pedig ezek szóvátevése után nem a legjobb véleménnyel nyilatkozott meg az iparfejlesztésben ekként fáradó ügyvezető igazgatóról.

Hát itt van. Ez a szegény ügyvezető igazgató is ipart fejlesztett. A szövetkezete részvényei mégis bizonyára nagyot estek azon nyilvános szellőztetés után. Sztérény is ipart fejlesztett, s évégett éppen olyan hízást vitt végbe apróhirdetésekkal és egyéb Balkán-izü csalogatásokkal, mint a kollégája. Az iparfejlesztés eredményeiben is mindketten odajutottak, hogy sikerült az iparfejlesztés jelszavát diszkreditálni. Sztérény bankjának a részvényei mégis nagyot emelkedtek az árfolyamukban... Hát ez az, amit nem lehet megérteni...

A csatornázás- és vízvezetékéről.

Székelyudvarhely, jan. 15.

A vízvezetési próbafurások több, mint bizonyos, nem vezetnek eredményre. Székelyudvarhely város tehát újra a nagyprobléma előtt áll, hogy ezt a fontos kérdést miként oldja meg? A vigasz ebben a vizsgálaton helyzetben legfentebb csak az, hogy hasonló sorsban nem csak a város vergődik. Éppen ezért úgy általánosságban a megoldás mikéntjét megpróbálom vázolni e helyen.

A vidéki városok és községek igen könnyen kaphatók lennének a csatornázás és vízvezeték-berendezésére, ha azok létesítése magára a városra mint politikai és erkölcsi testületre új terhet nem igen róna és ha a közönség nem kötelezettség szabályrendeletileg a vízdíjak fizetésére, hanem a vízdíjakat csak azok fizetnék, kik annak igénybevételére szabad elhatározásukból önként vállalkoznak.

Ha akadna vállalkozó, ki a saját költségén megépítené és üzembe tartaná e műveket és ezzel szemben a várostól nem kívánna egyebet, mint a közterületek díjtalan használatát és a vízvezeték által termelt és szállított viznek iparszerű eladására vonatkozó 50-60 évre szóló kizárólagos koncessziót, melynek elteltével az egész mű díjtalanul menne át a város tulajdonába.

Csak hogy ezen az alapon majdnem teljességgel lehetetlen azon közművet létesíteni, mert nemcsak a mi szegény országunkban, hanem a nagy tőkés országokkal rendelkező gazdag államokban sem lehet olyan vállalatokat realizálni, melyeknél — a minális kamatozás biztosítása nélkül — a beruházási tőkét 50-60 évre úgy kell lekötni, hogy az semmiféle formában sem limitálható.

Ezen vállalatknál azért nem mozgósítható a beruházási tőke, mert hosszú időre szóló terlesztéses kölcsön biztosítására sem a csatornázás, sem a vízvezeték nem alkalmas, mert úgy a vízvezetési csövek, mint a csatorna vonalak — melyek a befektetési tőke 70-80 százalékát jelentik — városi közterületek alatt helyeztetnek el és így azoknak telekkönyvezhető értékük egyáltalán nincs; az üzem céljaira szolgáló épületek pedig a záloglevélről szóló 1876. évi XXXVI. t. cz. 13. § a szerint a záloglevél-üzletben jelzálognál el nem ismerhetők.

Olyan intézkedésről kellene tehát első sorban gondoskodni, mely lehetővé teszi a beruházási tőke mozgósítását, illetve ennek beszerzését. Ez pedig

délután 3-5 óráig és vasárnap: délelőtt 9-12. délután 2-4 óráig van nyitva. Belépti díj nincs. A katalógus 50 fillér.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Az erkölcsi nevelés biztosítása.

(Kriszta Sándor tanító úr figyelmébe.)

Székelyudvarhely, jan. 21.

Kapóra jövén az év vége, úgy látszik Kriszta Sándor homoródalmási tanító úr beállott szászszentdósi javendómondónak s mint az „Udvarhelyi Híradó” 1909. évi 51. számában közölt cikkben sejteti, egy profécia nyilatott szívében. A jóslók szerepében méltóan előbb fedd, korhol s csak azután mond jövendőt. Berzsényi menyőrdörgő profeciájának (?) szállóigéjével megdorgálja a romlásnak indult hajdan erős magyart; azután kezébe ragadja az egyéni vallásos meggyőződés zászlóját s a tiszta erkölcsi nevelés nevében nagyot rug a felekezeti erk. nevelésen.

Óriási küzdelmekről beszél, melyekkel a néptanító 41 év óta szemben találja magát, „melyek elhárításáért, vagy csak enyhítéséért küzdenie, munkálkodnia kell még sokidőig”. A babiloni fogságban selymődő zsidókhoz hasonlóan busong azon, hogy az 1868. évi 38. t. cz. az erk. nevelés teljes egészét munkakörét „nos igenis a hitfelekezetek hatáskörébe ualita s egy kis ferde értelmezés ott tarthatja még sokáig ezután az általános emberi elveket érintő, tehát az egyéni szabadság jogkörébe tartozó pusztán erk. nevelés, jog és hatáskörének érvényesülését is.” Röviden: a néptanító tartsa legnemesebb feladatának azt, hogy teljes erejével küzdjön a vall. erk. nevelés veszedelmes (?) (mert ami ellen küzdenünk kell, az bizonyára veszedelmes) áramlatai ellen. Rövidebben: a néptanító hason oda, hogy a vallásoktatás az iskolából száműzve legyen, „mert mi sokkal inkább kívánjuk tiszteletben tartani az egyéni vallásos meggyőződést, mintsem hittani, tehát dogmatizáló neveléssel zavarjuk s összekeverjük a tiszta erk. nevelést a hitfelekezeti neveléssel mindkettőnek nagy hátrányára.” Ennyit egy szuszra az almási jós.

Tudja-e a cikk írója, mi az a tiszta erkölcs? Én úgy tudom, hogy az erkölcs az a szép, nemes, kedves élet, melynek fegyelme, törvénye, ritmusa, harmóniája van. Azon tettet mondjuk pedig jónak, erkölcsösnek, mely az emberi, természeti és isteni törvényekkel megegyezik. Kár résztvennie azok ordításában, kik a vall. erk. nevelés hallatára feldühödnek, mint a vörös posztóval ingerelt ökör. A tiszta erkölcs alapja a vall. nevelés; nem látja be, hogy a tiszta erkölcsöngyök várfokára a vallásosság zászlója kell, hogy ki legyen tűzre, hogy annak lobogóján a nemes tettek langyfuvalma a jólét, boldogság, nemzeti erények dicsőségét hirdesse. — Tudja, hogy a tiszta erkölcsök leghibebb öre a vallás? Ha nem hiszi tessék a történelem komolyszavu muzsájától megkérdezni! Ez megmondja, hogy midőn az istentelenség óriási veszfelhőkkel sötétíté a földet, midőn trónseprő szelek súvöltének végig a birodalmakon, midőn a gonoszság mindent felforgató viharai tomboltak a föld hátán s a tévely orkánjai dultak a nemzetek erkölcsait, mert a vallást száműzték: az, mint hajdan Nőé mentő bárkája e viharok zajgó hadjait magasabba vonult és felemelkedvén magával vitte s örzé, hogy majd visszahívásukra azon elveket és erényeket, melyek a társadalmat egyedül képesek megmenteni. — Hiszi, hogy ama csapások, melyek a vall. erk. nevelést megintatják, romok alá temetik a tiszta erkölcsöket?

Az Ön haza égne nek mered a felekezeti vall. erk. nevelés nevének hallatára, mert az dogmatizál, s cikkében s nyílt leveleiben hangosan kiabál az egyöntetű vagy tiszta erkölcs mellett. Monekülui akar a dogmától s nem veszi észre, hogy a filozófáló, tehát még nehezebb véleménykülönbségek legkínosabb logadázabb harcait nyitja meg a vallás kirekesztése a nevelés terén. Példa rá Franciaország, hol az állami iskolák neutrális jellegüket megtagadva, egyenesen vallásellenes szellemben működnek.

Épen ezért óvakodni szándékozunk a dogmatizáló neveléstől, — hebeg tovább a cikk írója, de mert az egyéniség tiszta erk. nevelést érvényre kívánjuk juttatni, egyén és egyén között nem hitfelekezet szerint kellitek különbséget tenni, nem jó katolikus magyar ember, hanem katolikus jó magyar embert kell nevelnünk. (Ön milyent nevel?)

Hát Ön csak katolikusokat látott? A református, unitárius s más vallásfelekezetekről mitsem hallott? Hallott no! ne tegye magát! Tudjuk, hogy szellemeskedni akar, hisz a f. hó 9-ikén közzétett Nyílt levélben, melyben „bátoraság lón” kartársait felnőttek oktatásában részesíteni. baptista olvasókönyvekről, katolikus történelemről, református alkotmánytanról, lutheránus természetrajzról stb. beszél; ez utóbbira nézve, kérdem: az állat, növény és ásványok is van vallása? K. úr megkezdte a felnőttek oktatását! Nem gondondolt a vallásfelekezetek megsértésére, mikor az emberi méltóságot megalázó élczet használt?

Most pedig vegye tudomásul, hogy a vall. erk. nevelés légkörében nem jó katolikusok nevelkednek, csak, hanem vallásos gyének a saját vallásfelekezetiükben! A református hitfelekezet nem fog jó katolikus nevelni, hanem jó reformátust stb.

Egyébiránt, hogy valaki vall. erk. nevelés alatt jó katolikus magyar ember, vagy, ha úgy tetszik

katolikus jó magyar ember nevelését érte s tiszteletreméltó testületben felekezeteket aértó nyilatkozatokra ragadtassa magát, oda csakugyan jó adag tudatlanság s vastag arczbőr kell! Nézetelt tarse meg magának s ha vallás erkölcsi nevelés ellen foglal állást, az egyes hitfelekezeteket ne sértogesse!

„Sürgöttük az állambatalmi, törvényhozási intézkedést — lelkened tovább Almás magyar bölcsé — munkakörünk kiszélesítésére abból a czélből, hogy a hitfelekezetek se dogmatizálhassanak erk. nevelésük rendszerében.” A vall. erk. nevelés kizárását azzal indokolja, hogy a tiszta erkölcs által a nemzetet tömöríteni, egységessé és ezáltal erőssé tenni kívánja s nem veszi észre, hogy szélsőségekbe esik azáltal, hogy a lelkiismereti jog korlátlan szabadságát „salaktalan idealizmusát” kürtöli: ez pedig a történelem tanúsága szerint nem tömörülésre, hanem széthúzásra szokott vezetni, hacsak magasabb princípiumok nem mérséklék ennek hatását. — Az egyöntetű nevelés a hazának sohasem lesz hasznára, mert megtagadja azt az alapot, melyen az államnak nyugodnia kell. Atheus állmatot a világ még nem látott, pedig az az elv, melyet Kr. úr úgy magasztal, egyenesen odavezet. Példa rá Franciaország. „A hagyományos magyar hazaszeretet” nevében szól a cikk végén a néptanítóhoz, hogy fáradozzanak a Kr. úr által hirdetett „erk. nevelés magyar nemzeti irányának bővítésén.” Veszedelmes törekvés biz az. Nem öseink öröksége! Uj irány, mely ki nem forrt eszmékből, kétes értékű utításokból, idegen transcriptiókból, a magyar nemzeti ösi jellegétől eltérő intézményekből van átvéve. Az ösök Kr. urat elveivel együtt kiséprűzték volna.

Most kérdem: tudja e mi az a dogma? Én úgy tudom, hogy a dogma Istennek atyailag mondott s fiuilag fogadott szava az emberhez. Egymással társalog általa Isten és ember. Talán megalázza a gyermeket a dogma legkőre?

Dogma nélkül csak arról lehet szó, mi hasznos, mi káros?

Miben lehet az ön-, vagy közérdeket előtérbe tolni. Az első nyers utilitarizmus, a másik egoizmus, a közérdeket altruizmus. Hogy mennyire üres szobeszed az utilitarizmus, mutatja az a tény, hogy még eddig nem akadt törvényhozás a föld hátán, mely valamely ország társadalmi rendjét az utilitarizmusra merte volna alapítani. Az egoizmusról nem is szölk; az altruizmus a közjó előmozdítását tűzi ki. A közjó alatt pedig lehet érteni a családot, államot, valamely társulatot stb. Mindezek javát azonban csalással, szöszegéssel, igazságtalansággal, hitlenséggel stb. is lehet előmozdítani. Kérdés, vajon a csalás, hitsegezés, az igazságtalanság stb. eredményé válik-e azáltal, ha esetleg a megfelelő köznek hasznót hajt?

Azért az erk. nevelést a dogmáktól elszakítani annyit, mint az egyéni vélekedés ingadozásaira, az alanyi hit ködképeire építeni az erkölcsöt; a m.: megfosztani a lelkiismeretet emeltyűjétől, szárnyától. A dogma ellen lázadást dicsőíteni a m.: megintatni az erk. nevelés egyik előfeltételét: a tekintély tiszteletét, amely a leghathatósabban épen a dogmában lép a gyermek elé. — A keresztény dogmák mindegyike nem pusztán olvont igazság, hanem erőktől duzzadó nevelési tényező.

Midőn K. úr a vall. erk. nevelését a tiszta erk. nevelés vörös czeruzájával egyszerűen keresztül húzza, veszi e észre, hogy főbe vori önmagát? Nézze csak! Ön azt mondja: „Önmagukba véve elég jelentőséggel bírnak az egynazi, iskolai, közigazgatási, állami hatóságoknak a közerkölcsöket orizó és védő intézkedéseink, a templom és ifjúsági egyesületek látogatása” stb. — Egyházi intézkedésekről beszél, holott előbb határozottan nem akarja összezavarni „a tiszta erk. nevelést a hitfelekezeti neveléssel, midkettőnek nagy hátrányára.” Egy vegyes vallásu helyen levő állami iskolában, — mint pl. a székelyudvarhelyi — melyik egyházi intézkedést fogja használni? A katolikusot? Azt nem erőszakolhatja rá a református, unitárius gyermekekre, s viszont. Az egyházi intézkedéseket alkalmazhatják a felekezeti iskolák, csak hogy azokban K. úr akarata ellenére is az erkölcs, a vallás légkörében nevelkedik. — Az iskolai intézkedések mit érnek, ha a vallásoktatást száműzzük? Annak szelleme nélkül a tekintély érvek keveset érnek; a gyermek összeveti mi hasznót hozhat az engedelmesség, mi kárt az engedetlenség s ami még szomorubb, nem engedelmeskedik, hanem meghunyászkodik. Ugyan ez áll az állami és közigazgatási intézkedésekre is. — Minek fogja nézni a gyermek a templomot, ha a vallásórán nem tanulja meg annak jelentőségét? Hol fogja megérteni a vallási szertartások fonságos jelentőségét, ha nem az ön által caufolt dogmatizáló erk. nevelésben? Egyébiránt Ön kerüli a vall. erk. nevelést, mégis épen annak hozza fel alapelveit a hangoztatott tiszta erkölcsi biztosítására.

Erkölcsi elvek, szabályok, imádságok, istenes, hazafias dolgok, énekek lehetnek felfogása és legjobb meggyőződése szerint a leghathatósabb nevelési eszközök. Egyesítjük a valláserkölcsöt a becsülettel s beillatozzuk és megmentjük a társadalmat. De ha a vallásos nevelést iskoláinkból száműzzük, mi marad még fenn? Mi a becsület, ha nem a vallásos nevelés melegágyában nő fel? Gyökeretlen sápadt virág, habár nem minden illat nélkül. R. deg elv lesz biz az, melyet a gyermek még nem ért, rosrahajló természete csakhamar kibúvót talál s a nevelő azon veszi észre magát, hogy növendékei ügyességnek tartanak mindent, amit büntetlenül tehetnek. Vall. erk.

nevelés nélkül csak silány érveket tudnak felhozni a gyermek erkölcsi biztosítására. Ha az Ön által felhozott utasításokat a tanítónak sikerül — óriási küzdelem és türelem árán — meghonosítani a gyermek tömegben, annak tiszta erkölcsé talán még él, de szenved, teng úgy, ahogy „hasonlóan ama betegekhez, kik mélabusban, fuladozva, lézengenek az ösi nap vég sugarainál.” (Bougaud). Még a felnőttek sem értenek meg minden helyes elvet, annál kevésbbé a gyermek.

Egyébiránt úgy tesz Ön, mint aki egy csügdett tömeg szemének eloltására a helyett, hogy a közelében levő forrás friss vízből merítene, kemiai uton fáradozik néhány csepp viz előállítására és ezen — a szomjuság csillapítására legkevésbbé alkalmas — cseppekkel akarja a tömeget kielégíteni. Ön is az erk. kulturát szemjuhozók lelkinomorának eloszlatására nem az örök isteni törvényekben, hanem a kötelmek mesterségesen összeállított teoriájában keresi az erk. nevelés alapjait és eszközeit. Imák, dalok, erkölcsi elvek és szabályok kiválogatására nézve megjegyzem, hogy a Miatyánkot a gyermekek tulnyomó része már tudja, a családban; a Himnusz és Szózat betanítását K. ur ajánlata nélkül is minden magyar tanító becsületbeli kötelességének tudja.

Az olvasókönyvekre nézve kár úgy lelkenedni! Van elég megírott, sőt nyomtatott olvasókönyvünk, melyek az Ön kívánsága szerint: „az erk. nevelés czéltudatos biztosítására vannak megírva... az erk. elveket rövidke példázatokban, elbeszélő olvasmányokban stb. szolgálnak a tiszta és vallásos erkölcsi nevelés biztosítására.” Megvannak azokban a „hazafias dalok, énekek minden egyes osztály számára írott (a miénk nyomtatott) külön-külön kötetében a fokozatosság elvének megfelelő, gyűrűzetesen besorozva.” Kérjen csak mutatószámot a Mocsy-Petrovác Walter, Gyórfi Schultsz stb. olvasókönyvekből. Azok nem állat mesékkel nevelik a tiszta erkölcsöket sem Péterke és György utazásaival, vagy a Faragó család beszélgetéseivel, melyekben a történelem, alkotmánytan stb. meglehetősen el van burkolva...

Befejezésül ismételtlen hangoztatom: az erkölcsi édes anyja a vallásos nevelés, melyet ha száműzünk, az ezeréves Magyarország tiszta erkölcsé ledől az erkölcselenség piszkos posványába, mert „a vallásoson kívül nincs eléggé hatalmas indok, mely egy egész népet felemeljen és az engedelmesség, munka, törvényisztelet, türelem, önmegtágadás és erény rögös pályáján megtartson... Kell tehát, hogy a törvényeket, közerkölcsöket, társadalmi intézményeket Isten lelke s a vallás szelleme hassa át. Különben oltsetek gyászt, mert a béke, rend, a hatalom állandósága és a népek szabadsága napját soha sem látjátok felvirradni.” (Bougaud)

Azért mi néptanítók, teremtsünk új közérzuleket, mely a semmisségbe dobja vissza a vallás nevelés kiküszöbölését, mert édes hazánkat oly örvénybe sodorja, hol sár és ver kavargó Adja Isten, hogy újra hit ragyogjon az arcukon és a lelki sötétség halálos árnyaiból nemzetünk kiemelkedjék a hit verőfényes bérceire!

P. Máthé Özséb,
sz. ferenczr. áldozár, r. kath. tanító.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Intelligens irnokot

keresek.

Dr. Pál Ernő, ügyvéd.

Sz. 54—1909. vhtó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1909. évi 4656. és 5358. sz. végzése következtében a székelyudvarhelyi Zalog kölcsön intézet egedményessé Rössler Károly javára 900 koronás s járuléki erejű 1909. évi december hó 17-ikén foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: fedeleskocsi, szánkó, bórham, borjúk és lovak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbírószág 1909. évi V. 704/3. számú végzése folytán 900 korona tökéketelést ennek 1909. évi uguszus 13-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 128 37 kban már bíróilag megállapított és a telmerülendő költségek erejű Székelybetlenfalván 168. szám alatt leendő megtartására 1910. évi február hó 1-ik napjának, délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az ératott ingóságokat az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1910. január hó 16.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

85/1910 szám.

Ajánlattételre való felhívás.

Székelyszentkirály, Oroszhegy, Atyha és Sükö udvarhelyvármegyei községek vízvezetési munkálatainak vállalati uton való biztosítása céljából, azokra fenti községek nevében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

Székelyszentkirály község 4232-28 koronát kitevő munkálatai a következőkből állanak:

- 1. Forrás foglalás 455 14 Kor.
- 2. Csővezeték és felszerelése 3137 00 "
- 3. Itató vályuk a közutaknál 640 14 "

Összesen . 4232-28 Kor.

Oroszhegy község 8078-10 koronát kitevő munkálatai a következőkből állanak:

- 1. Forrás foglalások 1777-10 Kor.
- 2. Csővezeték és felszerelése 6301 00 "

Összesen . 8078 10 Kor.

Atyha község 9292-73 koronát kitevő munkálatai a következőkből állanak:

- 1. Forrás foglalások 2073-95 Kor.
- 2. Csővezeték és felszerelése 5860 00 "
- 3. Itató vályuk a közutaknál 595 14 "
- 4. Kettős itató vályu 763 64 "

Összesen . 9292-73 Kor.

Sükő község 8522-23 koronát kitevő munkálatai a következőkből állanak:

- 1. Forrás foglalások 1571-23 Kor.
- 2. Csővezeték és felszerelése 6951 00 "

Összesen . 8522-23 Kor.

Pályázók, kik csakis magyar honosok és honi bejegyzett cégek lehetnek, felhivatnak, hogy a fentebb munkálatok végrehajtására vonatkozó ajánlataikat a **f. hó 24-ik napjának** reggeli 9 órájáig annál is inkább igyekezzenek beadni az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltséghez (Marosvásárhely), mert az elkésve érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy az építési feltételek A. IV. 26. §-a értelmében minden építési anyag és tárgy kizárólag hazai legyen, illetve azok hazai termelőktől vagy gyárosoktól szerzendők be, mit vállalkozó az eziránti felhívásra igazolni tartozik.

Oly vállalkozók, kik kiíró hivatal előtt eddig ismeretlenek, tartoznak megbízhatóságukat a reájuk nézve illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Ajánlatot csakis az erre a célra készült ajánlati űrlapon egységárak alapján és pedig vagy Székelyszentkirály és Oroszhegy községekre együttesen, vagy Atyha vagy pedig Sükő községre külön-külön lehet tenni és az ajánlatához mellékelendő az ajánlati összeg 5 (öt) százaléka készpénzben (mely után kamat nem követelhető) a kiíró hivatal pénztáránál való letételt igazoló nyugta vagy az összegnek a hivatal címére történt elküldését igazoló postai feladóvevény, megjegyezvén, hogy elfogadott ajánlattevő tartozni fog a szerződés megkötésekor az ajánlati összeg 10 (tíz) százalékát 4 %-os magyar koronajáradékokban nevezett községek pénztárába külön-külön letenni, melynek megtörténte után ajánlati biztosítéka ki fog adatni.

Az ajánlat ajánlattevőre a benyújtástól számított 2 (kettő) hónapig kötelező és az elfogadott ajánlattevővel a szerződés az ajánlatok felbontásától számított 1 (egy) héten belül meg fog köttetni mindenik községgel külön-külön.

Az ajánlatok felett az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség fog dönteni, ki is fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlati árakra, szabadon választhat.

Az ajánlati űrlap és boríték díjtalanul, az ajánlati költségvetések Székelyszentkirály és Oroszhegy község részére 8 koronaért, Atyha község részére 8 kor. ért és Sükő község részére 6 kor. ért megszerezhetők kiíró hivatalnál (Sárkány Miklós kir. s. mérnök) hol azonfelül a tervek betekinthetők.

Marosvásárhely, 1910 évi január hó 8-ikán.

Székelyföldi (erdélyrészi) miniszteri kirendeltség.

(Után nyomás nem díjazatik)

Meghívó.

Az Oláhfalú és homoródmonti takarékpénztár részvénytársaság 1910. február 12-én

d. u. 2 óraker kezdődőleg az int. helyiségében tartja XVIII-ik évi

rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítására és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgató- és felügyelőbizottságnak a szabályszerű felmentése iránti határozat.
3. Az igazgatósági tagok felének kisorsolása a azok helyébe választás.

A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig a pénztárnál letenni sziveskedjenek.

Szentgyházafalu, 1910. január 12. én.

Az igazgatóság.

Sz. 996-1909. végreh.

Arverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VIII., kir. járásbíróságnak 1909. évi Sp. IX. 1543/3. számú végzése következtében dr. Székás Sámuel ügyvéd által képviselt Neu testvérek javára 474 K. 59 fill. s jár. erejéig 1909. november hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 680 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: vegyes cipők, állvány és áruasztal nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. bíróság 1909. évi V. 635/2. sz. végzése folytán 474-59 kor. tőkekövetelés ennek 1908. évi november hó 9 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 78 kor. 96 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen Petőfi u. 24 szám alatt lendő megtartására 1910. évi január hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhely, 1910. évi január hó 14. én.

Nagy Lajos, kir. jbir. végreh.

Az

„Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság“

Székelyudvarhelyen,

1910. évi február hó 13-ikán délelőtt 9 óraker

hivatalos helyiségében tartja

XXVIII-ik évi rendes közgyűlését.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak szabályszerű felmentése.
3. Az alapszabályok 27. és 53 §-ainak és az ügykezelési szabályoknak 23. 50-65 ig és 112. §-ainak módosítása.
4. A főintézetnél egy pénztári tiszt és egy segédkönyvelő, a székelykereszturi főknál egy gyakornoki állás reudszerezítése, javadalmak, valamint a pénztári tiszt és segédkönyvelő övadékának megállapítása.
5. Választások 25. 27. és 93. § a értelmében

Figyelemzetés! A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig, lehetőleg a megelőző két napon, az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényesek rendelkezésére áll.

Székelyudvarhely, 1910. január hó 14.

Az Igazgatóság.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi
erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palackokban. —
Kitünő saját termésű vörös borok.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

- Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
- Borszéki Fokut, közsvény ellen
- Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
- Bodoki Matild, alkália savanyuviz
- Baross, vesébj ellen

- Borhegyi, hughyajító
- Boholti, üdítő viz
- Előpatoki, sárgaság ellen
- Felsőrákosi Mária, légszűrő ellen
- Hargitaligeti, üdítő ital

- Horgász, étvágygerjesztő
- Kásonfőket (Saluteria) jód és litheum tartalmu
- Répató, égvényes ásványviz
- Székely-Salters, idült gyomorhajok ellen
- Sztojaki, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvost és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!